

Дело C-427/20

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

10 септември 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Finanzgericht Hamburg (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

1 септември 2020 г.

Жалбоподател:

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

Ответник:

Hauptzollamt Kiel

Finanzgericht Hamburg

Определение

По дело със страни

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

[...] гр. Баргтехайде

- жалбоподател -

[...]

срещу

Hauptzollamt Kiel (Главна митническа служба Кил),

[...] гр. Кил

- ответник -

О Т Н О С Н О

лихви върху възстановени мита

на 1 септември 2020 г. общата колегия на Finanzgericht Hamburg (Финансов съд Хамбург) за федералните провинции Хамбург, Долна Саксония и Шлезвиг-Холщайн, четвърти състав [...],

[...] [ориг. 2]

определи:

I. Спира производството по делото до произнасянето на Съда на Европейския съюз по отправеното преюдициално запитване.

II. Постава на Съда на Европейския съюз следния преюдициален въпрос за тълкуването на актове на институциите на Съюза:

Налице ли е нарушение на правото на Съюза като предпоставка за възникването на изведеното от Съда на Европейския съюз право на лихва, произтичащо от правото на Съюза, включително когато орган на държава членка определи мито в противоречие с валидно действащи разпоредби на правото на Съюза и това нарушение на правото на Съюза е установено от съд на държавата членка?

[...] [ориг. 3]

Фактическа обстановка:

- 1 Страните спорят по въпроса дължи ли се лихва върху сумата на митата, които ответната митническа служба е събрала от жалбоподателя, но впоследствие му е възстановила въз основа на влязло в сила съдебно решение.
- 2 Жалбоподателят внася от Тайван т.нар. карабинери, които използва за изработката на кучешки поводи. Вследствие на ревизия ответната митническа служба стига до извода, че тези стоки е трябвало да се класират в позиция 7907 (митническа ставка 5 %) от Комбинираната номенклатура (КН), а не както в декларацията на жалбоподателя — в позиция 8308 (ставка 2,7 %). С два акта за последващо събиране на мита ответната митническа служба определя съответни митнически задължения на жалбоподателя.
- 3 С решение от 20 юни 2017 г. [...] Bundesfinanzhof (Върховен финансов съд, Германия) отменя двата акта по съображението, че последващото събиране на вносните мита е незаконосъобразно, тъй като стоките е следвало да останат класирани в позиция 8308 от КН; във връзка с това Bundesfinanzhof (Върховен финансов съд) не е отправял преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз.

- 4 Ответната митническа служба възстановява на жалбоподателя платените от него вносни мита, но отхвърля искането му за лихва върху сумата на събраните вносни мита за периода от плащането на тази сума до възстановяването ѝ.
- 5 След безуспешно обжалване по административен ред жалбоподателят подава жалба по съдебен ред. В хода на производството по обжалване ответната митническа служба заплаща на жалбоподателя т.нар. съдебни лихви за периода от подаването на жалбата против актовете за определяне на митническите задължения (септември 2014 г.) до възстановяването на платените от жалбоподателя вносни мита (октомври 2017 г.). В тази му част спорът е уреден. Страните продължават да спорят по въпроса дали жалбоподателят има право на лихви от момента на плащането на незаконосъобразно определените **[ориг. 4]** вносни мита (март 2014 г.) до момента на подаването на жалбата против митническите актове (септември 2014 г.). **[ориг. 5]**

Мотиви:

- 6 [...]
- 7 Настоящият състав спира производството [...] и на основание член 267, втора алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) отправя до Съда на Европейския съюз изложения в диспозитива преюдициален въпрос, тъй като има съмнения относно правната преценка на разглеждания случай.

I. Правна уредба

- 8 Релевантни за решаването на спора са следните разпоредби:

1. Национални разпоредби

- 9 **Abgabenordnung** (Данъчен кодекс, наричан по-нататък „АО“), в редакцията му, обнародвана на 1 октомври 2002 г. (Bundesgesetzblatt I, стр. 3866):

Член 1. Приложно поле

(1) Този закон се прилага за всички данъци, включително всички вземания на лицата във връзка с данъчното облагане, които се уреждат от федералното право или от правото на Европейския съюз, доколкото са администрирани от финансовите органи на федерацията или на провинциите. Този закон се прилага само доколкото правото на Европейския съюз не налага друго.

[...]

(3) Разпоредбите на този закон се прилагат съответно към акцесорните данъчни плащания, доколкото правото на Европейския съюз не налага друго [...].

Член 3. Данъци и акцесорни данъчни плащания

(1) Данъците са плащания, които не представляват възнаграждение за определена услуга, а се налагат от публичноправните власти, с цел събиране на приходи, в тежест на всички, за които са налице определените със закон условия за възникване на данъчното задължение; целта за събиране на приходи може да е само второстепенна.

[...]

(3) Вносните и износните мита по член 5, точки 20 и 21 от Митническият кодекс на Съюза са данъци по смисъла на този закон [...].

(4) Акцесорни данъчни плащания са [...] лихвите по членове 233—237 [...], лихвите върху вносните и износните мита по член 5, точки 20 и 21 от Митническият кодекс на Съюза [...]. **[ориг. 6]**

Член 37. Вземания, произтичащи от данъчното правоотношение

(1) Вземания, произтичащи от данъчното правоотношение, са вземанията за данъци, вземанията на лицата във връзка с данъчното облагане, вземанията за обезщетения, вземанията за акцесорни данъчни плащания, вземанията за подлежащи на възстановяване суми по параграф 2 и вземанията за подлежащи на възстановяване суми съгласно специални данъчни закони.

(2) В случай че сумата на данък, на данъчно вземане на лицата, на обезщетение или на акцесорно данъчно плащане е платена или върната без правно основание, платилото лице има право да иска възстановяване на съответната сума от получателя [...].

Член 233. Общо правило

Вземанията, произтичащи от данъчното правоотношение (член 37), се олихвяват само когато законът предвижда това [...].

Член 236. Съдебни лихви върху подлежащи на възстановяване суми

(1) Ако с влязло в сила съдебно решение или въз основа на такова решение се отмени определен данък или се установи вземане на данъчнозадължено лице във връзка с данъчното облагане, подлежащата на възстановяване или изплащане сума се олихвява, считано от деня на започването на съдебния процес до деня на плащането, извън случаите по параграф 3.

2. Разпоредби на правото на Съюза

- 10 а) **Митнически кодекс (МК):** Регламент (ЕИО) № 2913/92 на Съвета от 12 октомври 1992 година относно създаване на Митнически кодекс на Общността (ОВ L 302, 1992 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 2, том 5, стр. 58, с последващите изменения):

Член 241

Възстановяването от митническите органи на размери на вносни или износни сборове, както и на нормативно определени лихви или лихви за забава, събрани при плащането на сборовете, не е основание за изплащане на лихви от тези органи. Въпреки това, лихва се изплаща само когато:

- решение, удовлетворяващо молба за възстановяване, не бъде изпълнено в срок от три месеца, считано от приемането на това решение,
- националните разпоредби предвиждат това.

[...]

- 11 б) **Митнически кодекс на Съюза (МКС):** Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 година за създаване на Митнически кодекс на Съюза (ОВ L 269, 2013 г., стр. 1, с последващите изменения):

Член 116

1. Съгласно условията, предвидени в настоящия раздел, размерът на вноските или износните мита, се възстановява или опрощава на което и да е от следните основания:

- а) надвети суми на вноските или износните мита;

[...] [ориг. 7]

б. Възстановяването не е основание за изплащане на лихви от съответните митнически органи.

[...]

II. Релевантност на преюдициалния въпрос за решаването на спора

- 12 От гледна точка на правото на Съюза не е сигурно дали жалбоподателят може да иска лихва и за периода от момента на плащането на вноските мита, които ответната митническа служба незаконосъобразно е събрала от него, до момента на подаването на жалбата по съдебен ред против митническите актове. Подобно вземане за лихва не е налице съгласно националното право. Във връзка с това релевантна би могла да е единствено разпоредбата на

член 236, параграф 1 от АО, но в случая жалбоподателят не може да се позовава на нея, тъй като тя предвижда право на лихва само за времето от подаването на жалбата до възстановяването на вносните мита; ответната митническа служба вече е удовлетворила това вземане за лихва на жалбоподателя. Следователно уважаването на подадената от жалбоподателя жалба зависи от това дали искането му за лихва може да намери основание в изведеното от Съда право на лихва, произтичащо от правото на Съюза. Решаваният състав обаче се съмнява дали предпоставките за възникването на правото на лихва, което Съдът извежда от принципа на ефективност на правото на Съюза, са налице и в случай като разглеждания, при който орган на държава членка е определил мито в противоречие с валидно действащи разпоредби на правото на Съюза и това нарушение на правото на Съюза е установено от съд на държавата членка.

III. Правни съображения на настоящия състав

- 13 Последно в решение от 18 януари 2017 г., *Wortmann* (С-365/15, ЕУ:С:2017:19, диспозитив), Съдът постановява, че когато са събрали мита в нарушение на правото на Съюза, за държавите членки е налице задължение, произтичащо от правото на Съюза, да заплатят на правните субекти, които имат право на възстановяване, съответните лихви, считано от момента, в който възстановените мита са платени от тези правни субекти. Това решение на Съда е част от поредица от негови актове, в които той извежда от правото на Съюза задължение за държавите членки не само да връщат на правните субекти данъците, митата и таксите, събрани в нарушение на правото на Съюза, но и да им възстановяват загубите, причинени от невъзможността да използват съответните парични суми (вж. Съд на ЕС, решения от 27 септември 2012 г., *Zuckerfabrik Jülich*, [ориг. 8] С-113/10, С-147/10 и С-234/10, ЕУ:С:2012:591, т. 65 и от 18 април 2013 г., *Irimie*, С-565/11, ЕУ:С:2013:250, т. 28). Общото за споменатите по-горе решения на Съда е, че Съдът е констатирал, че националната правна уредба или правната уредба на Съюза, представляваща правното основание за данъчното или митническото задължение, е приета в нарушение на правото на Съюза, и я е обявил за невалидна или я е отменил; във всички случаи възстановяването на данъка или митото е било следствие от допуснатата нормотворческа грешка от страна на държава членка или на Съюза.
- 14 За разлика от това, при разглеждания тук спор възстановяването на вносните мита се налага не поради допуснатата нормотворческа грешка от страна на Съюза или държавата членка, а поради незаконосъобразно, неправилно прилагане на валидно действащото вторично право на Съюза от страна на органите на държава членка; с други думи, възстановяването на вносните мита тук е следствие от допуснатата грешка при правоприлагането.
- 15 В преюдициалното си запитване до Съда от 28 август 2020 г. [...] настоящият състав вече посочи, че според него практиката на Съда, съгласно

която държавите членки са длъжни да възстановяват с лихви събраните в нарушение на правото на Съюза мита, данъци и такси, вероятно се основава на водещата идея, че когато Съдът отмени или обяви за невалидни правни актове на Съюза или на държавите членки поради нарушение на правото на Съюза, по принцип последиците на тези актове не би следвало да се запазват (по аргумент за противното от член 264, втора алинея ДФЕС). От това съображение следва изводът, че правните субекти имат не само право да им бъдат върнати недължимо събраните мита, данъци или такси, но и право да им се заплатят съответни лихви (вж. Съд на ЕС, решение от 27 септември 2012 г., Zuckerfabrik Jülich, C-113/10, C-147/10 и C-234/10, EU:C:2012:591, т. 65; в този смисъл вж. още Съд на ЕС, решение от 12 декември 2006 г., Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, EU:C:2006:774, т. 205). Това е така, защото само по този начин би се възстановило положението, което е щяло да съществува, ако не беше издаден актът за изпълнение на впоследствие отменения или обявен за невалиден регламент на Съюза, съответно за прилагането на несъвместимия с правото на Съюза данъчен закон на държава членка (в това отношение вж. и заключението на генералния адвокат Sanchez-Bordona по дело Wortmann, C-365/15, EU:C:2016:663, т. 66). **[ориг. 9]**

- 16 В случая в главното производство обаче може би въпросът не е да се възстанови пълната ефективност на правото на Съюза, а да се коригира индивидуален административен акт на орган на държава членка, в който приложимото и валидно действащо вторично право на Съюза е неправилно приложено към конкретния случай. Дали и как може да се коригира такъв индивидуален административен акт, обаче по-скоро е въпрос, който се урежда преди всичко от националното право, а в конкретния случай то предоставя на правния субект само право на съдебни лихви за периода от подаването на жалбата против незаконосъобразния акт за събиране на митата до момента на възстановяването на събраните мита.
- 17 В противовес на това, в решение от 19 юли 2012 г., Littlewoods Retail и др. (C-591/10, EU:C:2012:478), което се отнася до случай, при който данъчнозадължено лице е надвнесло данък върху добавената стойност, изискан от съответната държава членка в нарушение на законодателството на Съюза относно данъка върху добавената стойност, Съдът отново приема, че държавите членки са длъжни да върнат с лихвите сумите, събрани като данъци в нарушение на правото на Съюза (т. 26). В главното производство по дело Littlewoods Retail и др. нарушението на правото на Съюза не е следвало от разпоредба на националното право или на правото на Съюза, която след това Съдът да е обявил за неприложима или да е отменил. Нарушението на правото на Съюза се е състояло в това, че погрешно е била определена твърде висока данъчна основа (вж. заключението на генералния адвокат Trstenjak от 12 януари 2012 г. по дело Littlewoods Retail и др., C-591/10, EU:C:2012:9, т. 6), като това нарушение не е било установено от Съда, а е било констатирано от административните органи и съответно съдилищата на държавата членка. Освен това в решение Wortmann Съдът

подчертава, че „запитващата юрисдикция следва да провери“ дали митата са били събрани в нарушение на правото на Съюза (вж. решение от 18 януари 2017 г., Wortmann, С-365/15, ЕУ:С:2017:19, т. 39). Тази формулировка също би могла да сочи, че нарушение на правото на Съюза като предпоставка за възникването на изведеното от Съда право на лихва, произтичащо от правото на Съюза, е налице включително когато **[ориг. 10]** орган на държавата членка е определил мито в противоречие с валидно действащи разпоредби на правото на Съюза и това нарушение на правото на Съюза е установено от националния съд.

- 18 Нещо повече, многократно подчертаването от Съда съображение за компенсирането на имуществените вреди, причинени на лицето поради невъзможността да използва определени парични суми (вж. Съд на ЕС, решения от 27 септември 2012 г., Zuckerfabrik Jülich, С-113/10, С-147/10 и С-234/10, ЕУ:С:2012:591, т. 65 и от 18 април 2013 г., Irimie, С-565/11, ЕУ:С:2013:250, т. 21), би могло да важи и когато лицето е обложено незаконосъобразно вследствие от неправилно прилагане на правото на Съюза от страна на органите на държавата членка. За митническия длъжник едва ли има значение дали е платил митото въз основа на приет в нарушение на правото на Съюза регламент или закон, или пък, както в случая, въз основа на акт на митническите органи, който сам по себе си е в противоречие с правото (на Съюза), защото е издаден при неправилно прилагане на правото. И в двата случая лицето не може да използва събраната парична сума, която щеше да може свободно да ползва, ако митническите органи бяха приложили правилно правото на Съюза.
- 19 Настоящият състав взема предвид и това, че основанието за присъждането на право на лихва съгласно практиката на Съда се открива и в забраната на неоснователното обогатяване (вж. заключението на генералния адвокат Sharpston от 27 октомври 2011 г. по дело Zuckerfabrik Jülich и др., С-113/10, С-147/10 и С-234/20, ЕУ:С:2011:701, т. 125). Ако държава членка без правно основание събере определена сума от даден икономически оператор, това е форма на неоснователно обогатяване. Наличието на неоснователно обогатяване за държавата членка в такъв случай обаче не зависи от това по каква причина тя е получила наследващата ѝ се имуществена облага.
- 20 Накрая, решаващият състав забелязва, че в решение от 18 януари 2017 г., Wortmann (С-365/15, ЕУ:С:2017:19), Съдът посочва случаи, при които последващото коригиране на неправилно определения размер на митото не води до възникване на право на лихва (т. 29 и сл.). Във всички тези **[ориг. 11]** случаи обаче преизчисляването на митата е било наложено въз основа на допълнителна информация. Същевременно в случая в главното производство възстановяването на митата се налага не поради наличието на нови данни от фактическа страна, а в изпълнение на решение на съд на държавата членка, който е отменил съответния митнически акт, тъй като органите на държавата членка неправилно са приложили релевантните разпоредби на правото на Съюза.

- 21 Предвид тези съмнения относно тълкуването на приложимото право на Съюза настоящият съдебен състав отправя до Съда на Европейския съюз изложения в диспозитива преюдициален въпрос.

[...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ